

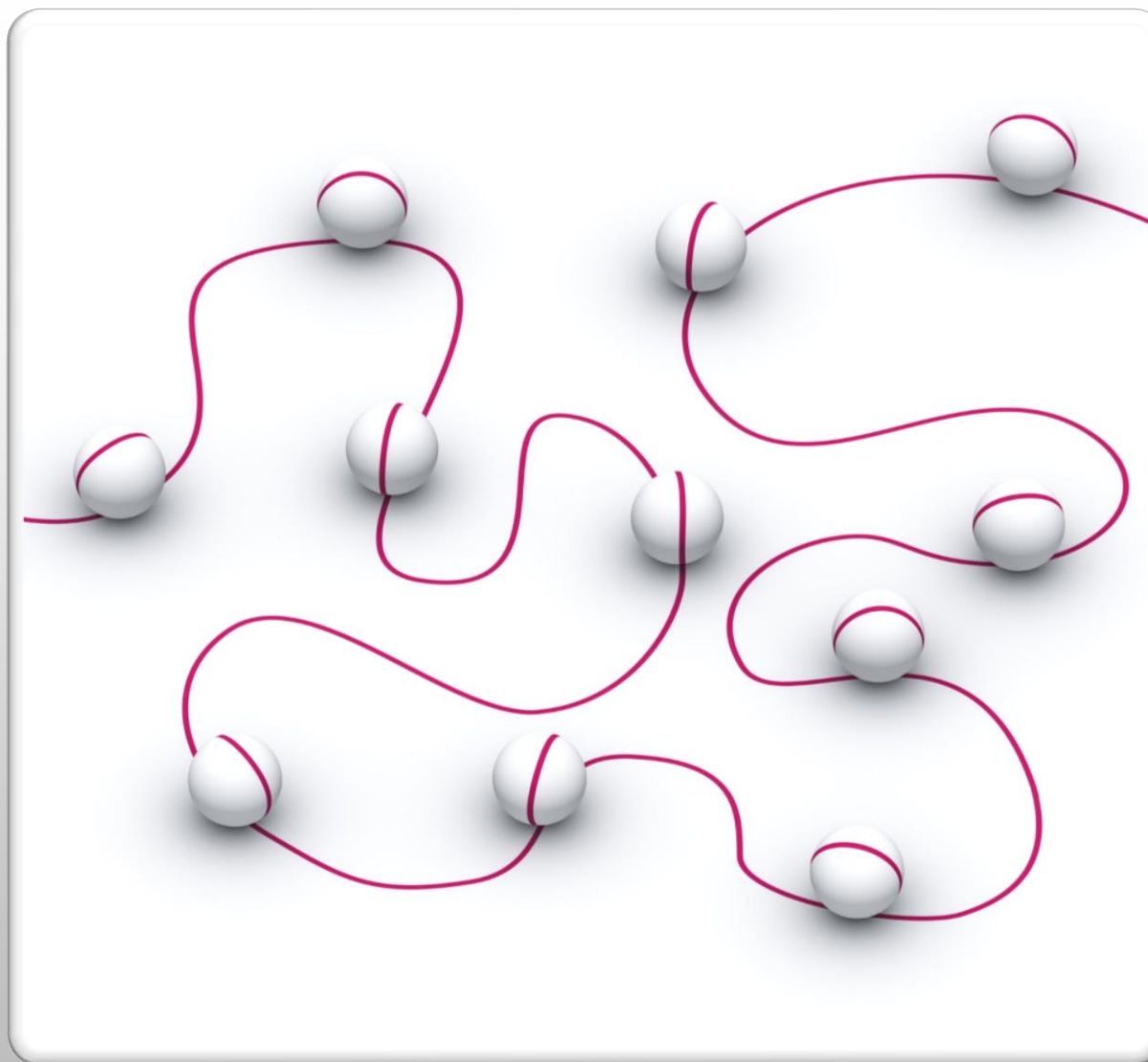

NÅR RELATIONEN ER DET BÆRENDE - MØDET MELLEM
SUNDHEDSPROFESSIONELLE OG FAMILIE

HVAD SKAL VI VÆRE SAMMEN OM

HVAD ER SÅRBARHED

- TRAUMER
  - MENTALISERING
  - FORUDSIGELIGHED/SIKKERHED
  - REFLEKSIV SYGEPLEJE
-
- AT VÆRE SYGEPLEJERSKE TIL
FAMILIER MED SÅRBARHEDER – HVAD
KAN DER KOMME PÅ FÆRDE?
- HVORDAN HAR VI OS SELV PÅ SINDE?

INDFLYVNING TIL DAGENS TEMA

- **THE BOY, THE MOLE, THE FOX, AND THE HORSE EDIT.**
- [HTTPS://YOUTU.BE/R2BBDP-HABS?SI=FWA2K7GCNTY1CVXP](https://youtu.be/R2BBDP-HABS?si=fWA2K7GCNTY1CVXP)

- [HTTPS://YOUTUBE.COM/SHORTS/AM7JOWFVJY4?SI=CQBG4BTC7OVYYUWO](https://youtube.com/shorts/AM7JOWFVJY4?si=CQBG4BTC7OVYYUWO)

AT FØLE SIG FØLT – ER VIGTIG HELE LIVET

- JOHN BOWLBY (1907-1990)
- BØRNEPSYKIATER OG PSYKOANALYTIKER - HAN SIGER OM TILKNYTNING:
- TILKNYTNING FØLGER OS LIVET IGENNEM FRA VUGGE TIL GRAV

DEFINITION PÅ TRAUME

- TRAUME ER EN BEGIVENHED, DER OVERVÆLDER CENTRALNERVESYSTEMET OG ÆNDRER DEN MÅDE, VI BEHANDLER OG HUSKER MINDER PÅ. TRAUMER ER IKKE HISTORIEN OM NOGET, DER SKETE DENGANG, MEN DET AKTUELLE AFTRYK AF DEN SMERTE, RÆDSEL OG FRYGT, DER BOR I MENNESKER.
- *”NÅR INDRE OG YDRE RESSOURCER ER UTILSTRÆKKELIGE TIL AT HÅNDTERE EN UDEFRAKOMMENDE TRUSSEL”*

– BESSEL VAN DER KOLK 2019

DEFINITION AF TRAUME

- TRAUMATISKE OPLEVELSER ER OVERVÆLDENDE OG FREMKALDER INTENSE NEGATIVE FØLELSER OG INVOLVERER EN VIS GRAD AF TAB AF KONTROL OG/ELLER SÅRBARHED.
- OPLEVELSEN AF TRAUME ER SUBJEKTIV
- FORSKELLIGE TYPER AF HÆNDELSE – FORSKELLIGE TYPER AF REAKTIONER

DEN NARRATIVE DEFINITION AF TRAUME

- ET ÅBENT PSYKISK SÅR
- EN UBEHAGELIG HÆNDELSE, SOM IKKE KAN FAVNES INDENFOR DEN KENDTE MENING OG SOM GÅR IMOD DET EN PERSON SÆDVANLIGVIS HOLDER AF OG TILLÆGGER VÆRDI KAN VÆRE EN POTENTIelt TRAUMATISERENDE HÆNDELSE.

- MICHAEL WHITE

HVAD GØR ET TRAUME

TRAUME = SÅR – SKADE (FYSISK ELLER PSYKISK) ORDET TRAUME ER GRÆSK OG BETYDER BRUD/ SKADE/SÅR.

FORBUNDET MED TAB AF KONTROL – IKKE AT KUNNE LØSE DET

TRAUMEREAKTIONER KAN FÅ GENNEMGRIBENDE BETYDNING FOR INDIVIDETS FORSTÅELSE OG HÅNDBTERING AF SIG SELV OG SIN OMVERDEN

TO TYPER AF TRAUMER

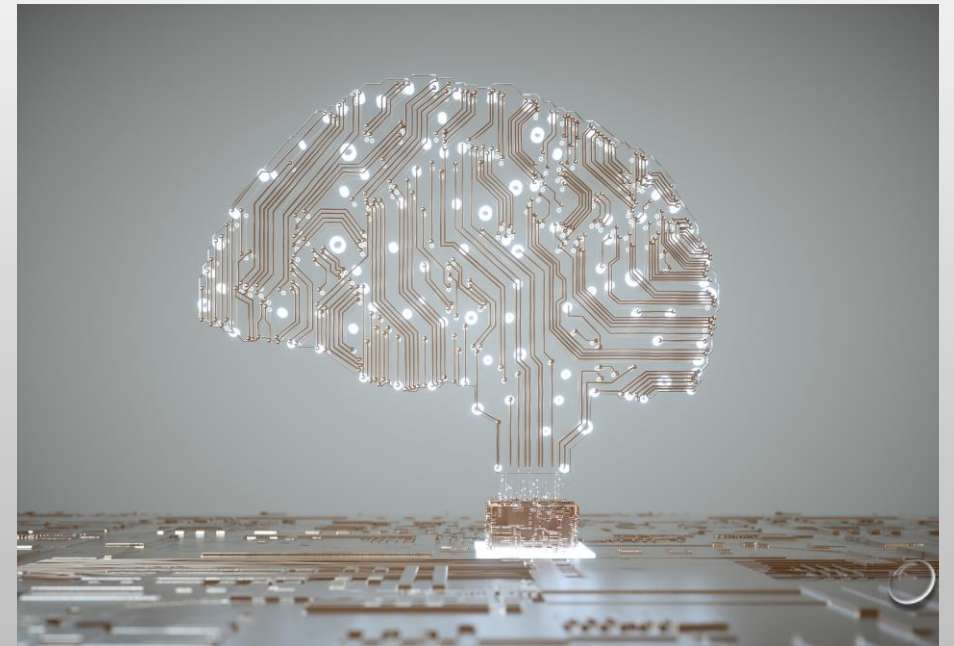
- **TRAUME MED STORT T** – OGSÅ KALDT CHOKTRAUME –
DIAGNOSTICERES SOM PTSD
- **TRAUME MED LILLE T** – KAN HAVE FORSKELLIGE
BETEGNELSER; SÅSOM KOMPLEKS TRAUME,
UDVIKLINGSTRAUME ELLER TILKNYTNINGSTRAUME.
BRUGES OVERLAPPENDE MED BEGREBER SOM
OMSORGSSVIGT OG DESORGANISERET TILKNYTNING.
VIL DIAGNOSTISK HIDTIL OFTE VÆRE BLEVET
FORBUNDET MED DIAGNOSEN USTABIL EMOTIONEL
PERSONLIGHEDSFORSTYRRELSE, MEN FREMOVER MERE
PRÆCIST MED C-PTSD (ICD-11)

KOMPLEKS PTSD

ÅRSAGER TIL KOMPLEKS PTSD

- KOMPLEKS PTSD KAN UDVIKLE SIG EFTER UDSÆTTELSE FOR GENTAGNE TRAUMATISKE BEGIVENHEDER, EN I BARNDOM/OPVÆKST HVOR DER HAR VÆRET MISBRUG, VOLD I HJEMMET.
- LIDELSEN ER FORÅRSAGET AF LANGVARIG UDSÆTTELSE FOR TRAUMATISKE BEGIVENHEDER, DER FRATAGER EN PERSON EN GRUNDLÆGGENDE FØLELSE AF TRYGHED.

KOMPLEKS PTSD

SYMPTOMER PÅ KOMPLEKS PTSD

- SYMPTOMERNE PÅ KOMPLEKS PTSD KAN VÆRE ALVORLIGE OG LANGVARIGE.

NOGLE ALMINDELIGE SYMPTOMER OMFATTER:

DEPRESSION – IRRITATION – MANGLENDE INTERESSE – SØVNLØSHED - FØLELSERMÆSSIG
DYSREGULERING - OVERVÆLDELSE - OPGIVENHED - DISSOCIATION – SKAM- MISTILLID –
MARERIDT – KRONISKE SMERTER – SPISEFORSTYRRELSER – MISBRUG - MANGLENDE
SELVVÆRD

MENNESKER MED KOMPLEKS PTSD KAN OGSÅ OPLEVE VANSKELIGHEDER MED
INTERPERSONELLE RELATIONER OG KAN HAVE EN FORVRÆNGET SELVFØLELSE.

KORT
DRØFTELSE
10 MIN.

Hvad bliver du optaget af ift. hvad du har hørt ?

Er det noget af det du har hørt nu, som giver dig en anden måde at tænke om at være sårbar?

Hvilke overvejelser har du i mødet med sårbare – og kan der komme noget på færde i dig selv i mødet med en sårbar familie?

MENTALISERING

FORDELENE VED AT KUNNE MENTALISERE

MENTALISERING ER AT FORSTÅ EGEN OG
ANDRES ADFÆRD UD FRA MENTALE
TILSTANDE ->

MENTALE TILSTANDE ER BLANDT ANDET
FØLELSER, TANKER, BEHOV, MÅL OG
GRUNDE.

FORSTÅELSE FOR HVAD DER SKER I DEN
ANDEN OG FORSTÅELSE FOR HVAD DER
SKER I EN SELV

LÆRER EGNE FØLELSER, TANKER
OG ANTAGELSER AT KENDE OG
FORSTÅR, AT DE ER BAGGRUNDEN
FOR ENS ADFÆRD. DET GIVER EN
FORNEMMELSE AF AT HAVE
KONTROL OG GIVER EN
SELVBEVIDSTHED OG EN
FORNEMMELSE AF IDENTITET

MENTALISERING
GRUNDLAGET FOR
MENINGSFULDE
VEDVARENDE FORHOLD

MENTALISERING NØGLEN TIL
AT LÆRE AT REGULERE EGNE
FØLELSER

MENTALISERING UDVIKLES I DEN TIDLIGE TILKNYTNINGSRELATION

Evnen til at mentalisere grundlægges i det tidlige samspil ml omsorgsperson og barn

---

Evnen stabiliseres i den normale udvikling omkring 6-7 års alderen, men gennemløber indtil da en udvikling gennem præ-mentaliseringsmodi (teleologisk, ækvivalens, pretend modus)

Tryk tilknytning – understøtter mentaliseringsevnen

Utryk tilknytning forstyrre udviklingen af evnen til at mentalisere.

NÅR VI IKKE MENTALISERER

- VI KAN GLEMME, AT ANDRE HAR EN INDRE VERDEN, OG DET GØR DET MULIGT AT BEHANDLE DEM SOM OBJEKTER
- VI KAN HAVE FORKERTE ANTAGELSER OM ANDRES INDRE VERDEN MED TRAGISKE KONSEKVENSER
- NÅR MAN MISTER FOKUS PÅ DE MENTALE TILSTANDE HOS SIG SELV OG DEN ANDEN. DET VIL SIGE, MAN MISTER FORNEMMELSEN FOR EGNE FØLELSER, BEHOV, MÅL OG GRUNDE OG FOR DEN ANDENS
- VI KAN BLIVE RAMT AT VORES EGNE TRIGGERE

KORT
DRØFTELSE
10 MIN.

Hvad er dine egne triggere?

Hvornår har du sidst haft en
mentaliseringssvigt – og hvad udløste det?

Hvordan fik du beroliget dig selv og er det
muligt for dig at dele det med en/dine
kollegaer?

MENTALISERINGSSVIGT

Alle mennesker oplever mentaliseringssvigt og alle oplever en gang imellem at vende tilbage til tidligere tænkemåder

Børn/voksne, der har været udsat for traumer, eller hvis tidlige tilknytning har været forstyrret, udvikler en skrøbelig mentaliseringsevne, som let bryder sammen

KERNEELEMENTER OG TILGANG.

FOR AT SKABE EN RELATION HVOR DER ER MELLEML FORÆLDRENE OG PLEJETEAMET

- AT VI ER OMSORGSFULDE

- FORUDSIGELIGE

- IKKE DØMMENDE

- NYSGERRIGE – (HJÆLP MIG MED AT FORSTÅ)

”HVAD SKETE MED DER MED DIG (I STEDET FOR HVAD ER I VEJEN MED DIG) OG HVORDAN KAN VI HJÆLPE DIG?”

- HAR EN IKKE TRUENDE ADFÆRD/INDSTILLING – IKKE VIDENDE - GÆTTENDE

- REFLEKSIV STÅSTED KONTRA DIREKTIV.

- TILLID OG ENGAGEMENT ER VIGTIG FOR AT SKABE RELATION

- FORANDRING SKER IGENNEM RELATIONEN – (K.E. LØGSTRUP ”ETISKE FORDRING”)

- AT MØDE FORÆLDRENE (BARNET) HVOR FORÆLDRENE ER (S. KIERKEGAARD – MØDE MENNESKET)

- AT FAMILIEN FØLER SIG HOLDT AF OG STØTTET – MØDRE MØDRENE!!

HVILKE FORMER FOR FORÆLDREOMSORG FREMME TRYK TILKNYTNING?

NÅR FORÆLDEREN BEVARER
ROEN OG FORSTÅR MENINGEN
BAG BARNETS RASERI ELLER
FØLELSESUDBRUD OG
HJÆLPER BARNET MED AT
HÅNDBERE TILSTANDEN
(MENTALISERE)

NÅR FORÆLDEREN TRÆDER ET
”SKRIDT TILBAGE” FRA ENS
EGEN FØLELSERMÆSSIGE
Oplevelse OG TÆNKE OVER
BARNETS INTENTIONER OG
FØLELSER I DE ØJEBLIKKE
HVOR DE OPLEVER STRESS
(MENTALISERE).

- SLADE, 2005, GRIENENBERG,
2005

MENTALISERING ELLER
REFLEKSIV FUNKTION, GØR DET
MULIGT FOR EN FORÆLDRE AT
REGULERE BARNETS AROUSAL
OG FØLELSERMÆSSIGE
Oplevelse, OG DET UDGØR
KERNEN I AT SIKRE BARNETS
FYSISKE SUNDHED OG
SIKKERHED VED AT SKABE
GRUNDLAGET FOR UDVIKLINGEN
AF TRYKKE, GENSIDIGE OG
FLEKSIBLE
TILKNYTNINGSRELATIONER.

MENTALISERINGS HUSKE-KORT

- TEMPOET SKAL NED!
- BLIV I NUET, UNDERSØG NUET. LÆR AF NUET!
- MENTALISERING SKAL LÆRES I RELATIONER OG LIGE "NU OG HER".
- GIV TID TIL AT OPDAGE EGNE MENTALE TILSTANDE.
- GIV TID TIL AT MENTALISERE.
- HANDLER OM PROCESSEN
- SOFT - SLOW AND SIMPEL

HUSK - MENTALISERING AVLER MENTALISERING

- MEN DET MODSATTE ER OGSÅ SANDT

OPMÆRKSOMHEDER I SAMTALER

Opmærksomhed
på vores eget
nervesystem

Ramme

Regulere –
relatere –
reflektere

Begyndelse-
midte-og slutning
i samtalen

Afstemme

Dosering

Øer af sikkerhed

Det vi kan dele
kan vi hele og
sammen kan vi
blive klogere

Kontakt i rummet
og til livet udenfor

REFLEKSIV SYGEPLEJE

- DEN ENKLESTE MÅDE AT BESKRIVE REFLEKTERENDE SYGEPLEJE PÅ ER, AT SYGEPLEJERSKEN NÆRMER SIG DERES KLINISKE MÅL GENNEM LINSEN AF REFLEKTERENDE PRAKSIS.
- - SYGEPLEJERSKE FORTAGER KRITISKE VURDERINGER OG TÆNKER OVER POTENTIELLE LØSNINGER SAMTIDIG MED OG I MENS HUN INTERAGERER MED FORÆLDRENE ARBEJDER HUN PÅ AT HAVE EN HOLDNING AF ”IKKE-VIDENDE”

OG
- PÅ SAMME TID FOR AT VURDERE OG FORBLIVE NYSGERRIGE MENS HUN FORTSÆTTER MED AT ANVENDE SIN KLINISKE VIDEN OM DEN AKTUELLE SITUATION. HER I BALANCERER SYGEPLEJERSKEN EN REFLEKTERENDE OG EN RETNINGSGIVENDE HOLDNING.

THE DANCE OF REFLECTING AND DIRECTING

REFLECTING:

- LAD OS PRØVE AT FORSTÅ, HVAD DER KAN SKE, OG HVORDAN JEG KAN HJÆLPE
- - ET IKKE VIDENDE "STANCE"
- - AT VÆRE BARNETS STEMME
- - VALIDER – VALIDER – VALIDER

DIRECTING:

- JEG KAN SE PROBLEMET, OG HER ER HVAD DER KAN GØRES FOR AT LØSE DET

KORT
DRØFTELSE
10 MIN.

Hvad bliver du optaget af ift. at være direktiv/reflektiv?

Hvor kan du se det kan bruges i din kontakt med forældre?

Hvad kan blive en barriere for at danse?

Observationspunkter tanker til:

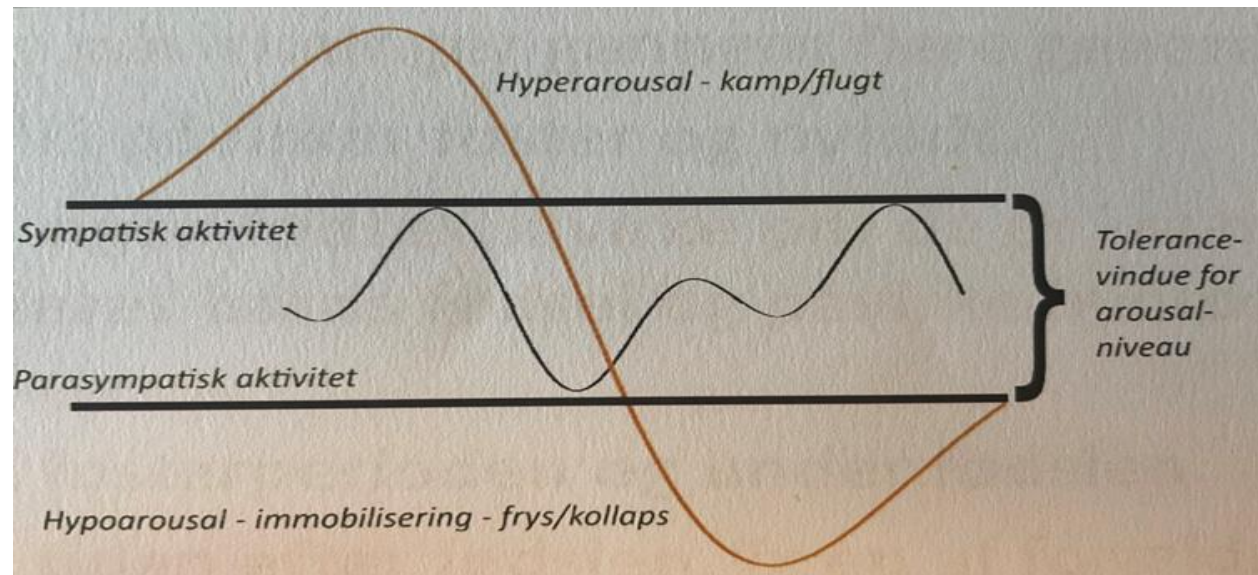
Forældrenes mentaliserings evne

– forståelse for barnets
behov og kapacitet til at
indtage barnets
perspektiv.

12/4/2024

Tolerancevinduet

Lisa Asato

HVORDAN HAR VI OS SELV PÅ SINDE?

- HVORDAN BALANCERER JEG MIT LIV?
- RELATIONER
- VÆRDIER/DRØMME
- SØVN- KOST- NATUR
- FYSISK AKTIVITET
- KREATIVITET

“ NÅR MAN ER I STAND TIL AT TÆNKE FAGLIGT OG
NUANCERET OM DE MENNESKER, MAN SKAL
HJÆLPE, SÅ KAN MAN HOLDE TIL UENDELIGT
MANGE MENTALE BELASTNINGER. RUMMELIGHED
ER DEN MEST EFFEKTIVE FORM FOR
SELVBESKYTTELSE ”

DORTE BIRKMOSE

SIKKERHED OG FORUDSIGELIGEHEDE

- > TRYGHED -> RELATION

Sikkerhed: når vores sikkerhed reelt trues på grundlæggende vis, kan vi ikke "bare" selvregulere, finde ro eller slippe/slappe af, for så er et nervesystem i alarmberedskab og ikke velafstemt virkeligheden.

Skabe forudsigelighed: – være transparente "vi siger, hvad vi gør og gør hvad vi siger" – skabe øer af sikkerhed/tryghed – relationel tryghed til os – så trygheden genvindes lidt efter lidt og der kan ske en afstemning af den ydre og indre verden.

**LYKKES DET, VOKSER
OG BLOMSTRER VI,
LIGESOM DEM, VI
HOLDER AF**

**CITAT, KAP. 11,
REFLECTIVE
NURSING (IN
PROGRESS)**